

გაზეთი ღირს

Table with 3 columns: Issue number, Price per copy, Total price. Includes a note about subscription rates.

ივერი

გაზეთის დასავალი და ვარი განცხადება... დასავალი უნდა მიჰყარონ: თითონ რედაქციას, ვერა, ვეჯდის ქუჩაზე, ვარანციის ქუჩის პირდაპირ, თავ. გრუნსკის ქუჩის სახლში წარსული განცხადებების სახლად უნდა განცხადდეს, სადაც დასავალი უნდა განცხადდეს, სახლის ქუჩაზე.

1877-1892

საპოლიტიკო და სალიტერატურო გაზეთი

1877-1892

ორშაბათს, 5 ოქტომბერს, მცხეთის ტაძარში გადახდილი იქნება წლის წინააღმდეგ დამატებითი მოსახლეობის მოსახსენებელი. ამის გამო განსვენებული შეიღებები, ძეგლები და დები სხვათა და ნაწარმთა მოპირანდნენ სოფ. მცხეთას. (1-1)

რადგანაც სამშაბათს, 29 სექტემბერს, ქართული დამატების საზოგადოების

- წლიური კრება არ მოხდა, ამის გამო ხელმწიფი დაინიშნება ეს კრება კვირის ოქტომბრის 11, დილის 11 საათზე, სათავად-აზნაური ბანკის სადგომში. განსახილველი საკვანძო: 1) მოხსენება სარევიზო კომისიისა. 2) მოხსენება მმართველობის მთავარი სეზონის შესახებ. 3) არჩევანი ახლის წევრებისა. (3-2)

ქართული თეატრი კვირას, 4 ოქტომბერს პირველად ამ სეზონში არტისტის კ. დ. ყოფიანის მონაწილეობით ქართული დრამატ. საზოგად. არტისტებისაგან წარმოადგენს. იქნება:

I დამკამ ორიგინალური დრამა 5 მოქმ. მეგრული წარსულ ცხოვრებიდან (XVII ს.) ვლ. გუნიასი. II ბირეულად ასალი ბიესა არს იპით, არს აპით... ვოდევილი-ბუბონა 1 მოქმედ. ვ. დ. მ. მინაწილეობას მიიღებენ: ქქ. ზაფაშვილის, ტარაგოვისა, მრეულო-

ფელეტონი მხსენიანი ავსურ არწივს მხრიდამა ლერწმები ჩემის სტიკრისა, ჩაფებე ქარახაშია, ჩაფებე სული ქარისა. ლერწმები რაქში ჩაყულდი, რაქში ქედწინდა ბარისა; ზედ საბერევი მოვაბი- გულა უსიტევი ცხვარისა... ჩაფებე გულის ვარამი: ატირდა, გამახალისა. ხან არწივი თაფრინა, მთა-გორა დამთავლინა, ერის წამახანს მიანცა სიკაცულე მამახელნი, თავისუფლება მაგემა, თავისუფლება მაგემა, თავისუფლება მაგემა. ბევრჯელ ხარით გასწია მადლ-შემოსილის კისრითა; არ შაუნიდა უღელსა,

ოვლავის მხარაში სოფ. ძველს გავაზსა, ახალ გავაზსა, კუკანასა და იყულოთს ყველა ავიდმუფნი მორანენ. ახლად აღარაგინ გამხდარა ავიდ.

ახალი ამბავი

* * * სამშაბათს, 6 ოქტომბერს, საღამოს 7 1/2 საათზე, დანიშნულია კრება კავკასიის სამეურნეო საზოგადოების. მორაკ საქმეა განხილვის გარდა, კრება მოიხმენ ა. ა. კლინთარის მოხსენებას ცხენების გამოყენების შესახებ, იარაღებს ტფილისის საზოგადოების მხრებელს და განხილვის კომისიის აზრის შესახებ, თუ როგორ უნდა მოეწყოს კავკასიის განყოფილება ჩიკაგოს მსოფლიო გამოფენაზე. არა-წევრთაც შეუძლიან დაესწონენ კრებას.

* * * სექტემბრის თვის ნახევრიდან როგორც, ვიცით, დამატებული საზოგადოების მმართველობაში შეადგინა დ. დ. კვირას ორი წინამოდგენა უკვე გაიმართა. წარსულ კვირას, წარმოდგენების დაწყებამდე ბანკის თეატრის ესლანდელ მოთჯარაღებს, ქან საფარო-ამაშიძისას, როგორც შევიტყუე, დამატებულ საზოგადოების მმართველობაში თხოვრის შეუტრია, რომ მას გადაეცეს დანი და ქართულ წარმოდგენების მართვა. მმართველობას შესაძლოა არ დაუზანახავს ამ თხოვნის ასრულება და უარი განუცხადებინა, ამისთანა გადაწყვეტილება სამართლიანად უნდა ჩაითვალოს, რადგანაც საზოგადოების მმართველობის ვალია, რადგანაც დანი

კაცი მთა შორის აუტოლებელი კავშირი და დამოკიდებულება მსუფვეს. არქეოლოგია წინ უძღვის ისტორიას და იძლევა მისთვის მართალ მასალას, ნათელს და ახსნილს საბუთებს, ხოლო ისტორიკოსი მას საბუთებს აღადგენს ქეშმარტს სახეს ძველთა ცხოვრებისას. არქეოლოგია, თითქმის მიკროლოგია მასალაზე, იმას იქით ფეხსაც არ გადასდამს, ვერ სცოდნება, ხოლო ისტორიკოსის აზრთა კეთება შორს გაიწეოს იმ ფაქტებშია მოუდგენს არქეოლოგია. ამის გამო წარმოდგენა არქეოლოგია. ამის გამო წარმოდგენა არქეოლოგია. ამის გამო წარმოდგენა არქეოლოგია.

კავშირის მხარაში სოფ. ძველს გავაზსა, ახალ გავაზსა, კუკანასა და იყულოთს ყველა ავიდმუფნი მორანენ. ახლად აღარაგინ გამხდარა ავიდ. * * * სექტემბრის თვის ნახევრიდან როგორც, ვიცით, დამატებული საზოგადოების მმართველობაში შეადგინა დ. დ. კვირას ორი წინამოდგენა უკვე გაიმართა. წარსულ კვირას, წარმოდგენების დაწყებამდე ბანკის თეატრის ესლანდელ მოთჯარაღებს, ქან საფარო-ამაშიძისას, როგორც შევიტყუე, დამატებულ საზოგადოების მმართველობაში თხოვრის შეუტრია, რომ მას გადაეცეს დანი და ქართულ წარმოდგენების მართვა. მმართველობას შესაძლოა არ დაუზანახავს ამ თხოვნის ასრულება და უარი განუცხადებინა, ამისთანა გადაწყვეტილება სამართლიანად უნდა ჩაითვალოს, რადგანაც საზოგადოების მმართველობის ვალია, რადგანაც დანი

ნისძიება აქვს, დასი თითონ განაგოს და წარმოდგენებსაც თითონ გაუძღვას; მეორეცა, გარეშე კაცი, ვინც ახლოს არა მდგარა, ვერ წარმოდგენს, რამდენი შრომა და წვალება უნდება დასის შედგენას, რადგანაც ეს საქმე ზრგვერ მიუღის თათვობით მიწერ-მოწერას, მოლოპარაკებს, არტისტების ძენსა და მათთან პირობების შეკვრას ითხოვს. ამისთანა შრომის გაწევის შემდეგ, რასაკვირველია, მმართველობა არ მოისურვებდა, შემოხსენებულ მიზეზს გარდა, სხვისთვის გადაეცა მზად შედგენილი დასი. ზოგადად შრომა, მმართველობა დასის გადაცემით ხარჯსა, ზრუნვასა და შრომის მოცილებდა თავიდან და სასცენო საქმეების სხვა წელიწადისთვის შედგენილი შრომა გაეწყვიტა. მაგრამ ეს მოსაზრება დღევანდელ ჩვენი თეატრის მდგომარეობას არ უხდება. უმთავრესი ზრუნვა დასის ყოლა და მისი გაძლიერება. ამიტომ მმართველობის გარდაწყვეტილება სრული თანაგრძობის დღისა.

* * * ტფილისის გუბერნატორის განკარგულებით, ტფილისის მხარის მმართველობაში და ეხმად ცნობენს ჰკრებს იმის შესახებ, ტფილისის მხარის რამდენად აღიღებში დაუღვია კერძო კალია. სამაზრა მმართველობა წელს წარუდგენს გუბერნატორის თავის მოსაზრებას კალიის გაწყვეტის შესახებ.

* * * წმ. ნინოს დედათა საქველმოქმედო საქმა ახლებს, რომ კვირას 4 ოქტომბერს, წმ. ნინოს დედათა სასწავლებელში დანიშნული არჩევნები განსვენებულის ენენია ვორანციის სტიპენდიის კანდიდატებისა.

* * * ჩვენ მივიღეთ ახალი წიგნი: „ახალი ლექსები და სიმღერები“, თქული ჰაზირას მიერ. ამ ლექსთა იქით საქმე არა აქვს, ხოლო ისტორიკოსი-კი-ქეშმარტს აზრებს, განყენებით დასცენელს გამოსახატავდა იმ გამჭრალ ცხოვრების, ქეშმარტის სურათისა რომელსაც შეგებდა ფაქტი. როგორც ქვა, თუნდაც გათლილი- გაწმენილი, რომლისაც უნდა აღწინდეს დიდებული ტაძარი, არ არის თვით ტაძარი, აგრეთვე არქეოლოგიურად გამოკვლეული მასალა არ არის კიდევ ისტორია, სანამდე ფრთა-შესხული აზრი ისტორიკოსისა, როგორც ხუროთმოძღვრისა, ამ საისტორიო მკვლარ მასალაზე, როგორც კეთილგან, არ შეჭმნის დიდებულს, გონებისა და გრძობათა აღმჭერელს, მრავალმეტყველს ტაძარს... როგორც განთქული ბუნების-მეტყველი კოლეგი თითო-იორივთა ძეგლების საბუთით აღადგენდა მთელს სახეს გამჭრალის ცხოვრებისას, ისე ისტორიკოსი მცირე, მაგრამ არქეოლოგიურად გაწმენილი- დაქეშმარტებულ საბუთებით აღვიდგენს და დავი-

წიგნშია დაბეჭდილი, სხვათა შორის, ის ლექსი, რომელიც ასეა გავრცელებული ტფილისის ანუ ლეგენდარულ ტფილისში იწყება: „მოდი, შეილო, ჩემთანა... და სხ.

* * * მცხეთობა დღეს, ესე საღამოს 8 საათზე, გასტუმრებს ქუჩებში ტფილისში ნიკოლოზის ქუჩაზე საწვინო ლუბნი მაკვირანისა, როცა პარტონი შინ არ იყო. ქურღმეა წამილეს ვერცხლის ძეგრი, საათი და სხვა ნივთებობა 200 მანათისა. ქურდი ჯერ არ აღმოუჩენიათ.

* * * მივე დღეს სოფ. ყაზბეგიდან ჩამოსულ მოხვედებს ვილქ ქურღმეა მოპაპრა რიყეზე ცხენი. ქურდი შეიპყრა პოლიციამ ავღაბარში.

* * * დღეს სათავად-აზნაური ბანკის თეატრში დანიშნულია ქართული წარმოდგენა. წარმოდგენილი იქნება დრამა გ. გუნიასი „და-მა“. ამ წარმოდგენაში მონაწილეობას წარუდგენს პირველად მიიღებს არტისტი კ. დ. ყოფიანი.

* * * მაგარ სასმელების შესახებ ახალ დებულების გამო კავკასიის გენერალის მემბულეთ მიეკათ უფლება პატენტის აუღებოდ არაყი გამოცილონ ურემბით. ენება მიეკათ აგრეთვე არყის გაყიდვის ბაზეში, ქარვასლუმში და სხ. ორის კვირის ვადით, იმ პირობით, რომ არაყის გამოყიდვაში ეს ამბავი უნდა შეტყობინოს აქციონის მოხელეს, ან ადგილობრივს პოლიციას.

* * * სამოავსო, 9 სექტემბერს: ამ დღებში დედათა მემბულეთის განქმულ ტაძარს შიგ ჯერის ძირთან, გვერდზე, გუმბათის ლომივინი აპყრა და ეკლესიის კალთები დაზიანა. ისე მთიერ შეიძრა მკვლესია, რომ რამდენმეც ადგილობრივ კელის ქვა გადმოვარდა.

ხატავს მთელს და მართალს სახეს წარსულის ცხოვრებისას, განვიცხოველებს მრავალ-ფროვანს სახეს წინააპარ გამჭრალის გრძობა-განგებაცხოვრობისას.

რასაკვირველია, საისტორიო მასალების შეკრება და რიგინად დასვენება ადგილი საქმე არ არის. ამის სხვა ქვეყნებში და რუსეთშიც ტვირთულობენ სახელმწიფო და სამეცნიერო საზოგადოებანი, რომელთაც დიდი ღონე და შეწელება აქვთ. ჩვენში-კი ეს მძიმე ტვირთი აუტოლებდალ უნდა იტვირთოს ჩვენს საზოგადოებამ და ყოველმა განათლებულმა და სამშობლის მოყვარემ ხელი მისცეს ამ საეროვნო და საქვეყნო საქმეს.

ჩვენ ჩვენის მხრით თორმეტის წლის განმავლობაში არა მცირედ გვიზოგნა საისტორიო მასალების შეკრებისათვის. განვიცილობს და დღევანდელი წიგნი წიგნი საკვირა-კითხვის საზოგადოებისა და საეკლესიო მუზეუმისა, რომელიც 1888 წლიდან

*) იხ. „ივერი“, № 208.

* მდინარე ვისოს გარეშე ქვეყნების შექარხნებმა სთხოვეს ფინანსთა სამინისტროს, სპარსეთიდან მოზარდულ საკონფესო დამოაგრო გარდასახადი დადეთო. დამოაგრა ასახადს უნდა გამოართოსო.

* სახელმწიფო საბჭოს მომავალ სესიაში განხილულ იქნება უწინდლის სინოიდის ობერ-პროკურორის მოხსენება იმის შესახებ, რომ კვირაობით აკრძალულ იქნას მუშაობა ქარხნებში, რადგანაც ქარხნების მუშებს მთელის წლის განმავლობაში სრულიად დრო არ აქვთ ეკლესიაში სიარულისაო („Нов. Вр.“)

* გაზეთი „Касний“-ში დაბეჭდილი ოფიციალური ცნობათაგანა სჩანს, რომ 27—29 სექტემბერს ბაქოში ხოლერით ავად გამხდარა 10 კაცი და გარდაცვლილა 3; ხოლერა ბაქოს ყველა ნაწილში გავრცელდა, ავად გამხდარან: ერთი ნაწილი, კონსტანტინოპოლი და ერთი ჯარისკაცი. ამათგან, რომ ხოლერას ხელ-ახლად მოუკლათა ბაქოს და ამიტომ საკვირაო, ტვილის ძლიერ ფრთხილად იყოს, რადგანაც ბაქოდან მრავალი ხალხი მოდის ტვილისა და შეიძლება კიდევ გადმოიტანონ ხოლერა.

* ართვინიდან სწერენ გაზეთს „Нов. Обоз.“-ის: სასურველია, რომ მეჯლისის (სასამართლოს) წევრთა და ახლანდელი გულ-მოადგენი მინაწილეობა მიიღონ სასამართლოში, საქმის გარჩევის დროს. როცა თავმჯდომარე მეჯლისის მოწმებსა მოწმინდნა და პასუხის-მეტყველს ჰქაობა ხოლმე, ყალი და მეჯლისის წევრნი ცალკე და ჩუმად სხედან და შესტყვიან საქმის გარჩევას. საზოგადო, მეჯლისის ისე სასტიკად იქცევა ხოლმე საქმის გარჩევის დროს, რომ კაცი, ძლიერ მართალიც რომ იყოს, ვერა პაუდვას მეჯლისში საჩივრის შეტანას.

სახელდახელო

(უბად-სადაღ—წყალ-წყალზე ამბავი)

ხოლერამ ბევრი აურხაური მოახდინა ქვეყნად, ბევრი ყოველ დღე

ჩვენ ჩავებარდა. გარდა ამის განგვიხილავს კერძო წიგნი-საკვირი, სადა-კო-რამე გვეუბნებოდა, შეგვიგროვებია სხვა-და-სხვა საისტორიო წარწერანი, მრავალი საბუთი შეგვიძინა სხვა-და-სხვათა დახმარებით, განსაკუთრებით სივლე-გულჯარნი, რომელთა რიცხვი (თვით ასლთა ანუ დადაწერილთა) სამი ათასამდე იწოდებოდა. ჩვენგან შეგროვილ მასალათა შორის მრავალი აღმოჩნდა იმისთანა-ცა, რომელიც შეუსაძველს ჩვენის ისტორიის ზოგიერთი ნაწილის, დღემდე წყვედილით მოცულსა, და გვიძლევს სრულიად ახალს და მეტად საუცხოო ცნობას. ამისათვის მასალა, არც კი-თი-კი არ გვარა და რა მიზეზით, ამ სასტიკეთა არ აღუწინავეთ. მაგალითებ, როგორც არ უნდა ჩაითვალოს ღირს შენაწინავეთა და საუცხოოდ ის ფრანკი იშვიათი და თვალსაჩინო გარემოება, რომ დათი აღმანერგული და მისი მამა ერთად მკვლავდნენ თურქთა არა თუ 1059 წ., როდესაც მამამ თავის ხელთი სამეფო გვირგვინი

სასმარებელი გამოუსადგერად ვაჰხადა და გამოუსადგერად მიჩნეული, დღევანდელი წინ წამოაყენა, აუცილებელი მოსაპოვებელი შეჭმნა. მაგალითებ, მებრძოლები ხოლერის დროს სულ მეტი ბარგი აღმოჩნდნენ და მათს ყოფნას და არ ყოფნას აღარა-ვინ კითხულობდა. სამაგიეროდ მეშუტარი გაუმრავლდათ და ღორანი დაეცათ მეფეთაძეებს, არაყის ბოლო-წილს გაიყვანეს, ჰანქანებს და ექიმებს. ერთის სიტყვით, ეს უტხო ქვეყნის სტუმარი ზოგისათვის სხვათა მამაკვინდებული იარაღი იყო და ზოგს თითონვე მოუღო ბოლო და დასასრული.

ხეჩხი ხომ ყოველთვის სჯობია ღონესა და მოხერხებულმა ბევრნიც ვაიდანა ალო ხოლერობის დროს. მაგალითებ, ერთი ქვეშეიერი კაცი შევიდა სასტუმროში, გამოძლი და ფული არ მისცა, — ხოლერობაო, ერთმა კინტომ, ცხენის რკინის გზის ვაგონზედ აღვილი რომ ვერ იშოვნა, დაიძახა: „ვოიმე, მუცელი, მუცელიო!“; მს. ღომარე ხალხი დააფრთხო, თითონ გამოიქონა და ღრეჟა დაიწყო. ერთმა მოსახლურემ, თავისი კრიყანგს ბატონს დიდის ხნის ჯამაგირი რომ ვერ გამოართვა, სასმარეულად თუ კაცი შეუგზავნა, პირს მასაჟმა და თუ ჯამაგირს არ მომცემთ, ვერც საავად-მყოფოში წავალ, რომ თავს ვუწამო-ლოო, გამოიტანა ფული, ჩაიყინა ჭხარხარით გაუდგა გზას. ერთმა ყმაწვილმა კაცმა თავისი გულ-მგარი სატრფო გვარ-წერაზედ იმითი დაიყოფო, რომ დაგმეჭრა, თუ არ მომთხოვდები, წავალ, მთელს მუქა ბაცილს ჩაეყვანა, მოვალ და შენს კარებთან სულს დაველოო. ვინ მოსთვლის კიდევ, ხეჩხმა რამდენ რიგად და გვარად არ გამოიყენა ხოლერა.

ხოლერამ ბევრს გააკვირინა ტერნის ძაფები ხეჩხის იმამე გამოსატყვერენილად, ბევრზედ აღმკვდა საკეთილო, ბევრი მალე დაველა. ასე წარმოადგინეთ, ჩვენს სარკმელს ქვეშ მდგომ პოეტებს-კაცი ქნარი მოამბრეველებმა და ხელში კლამი აიღებინა. პარანასის მთაზედ ასვლის მაგიერ, ნავის გორაზედ შედგნენ, ხელში ეჭირათ იმერული გრძელი გოგრა, რომელზედაც შაქრის წერილ-სხვილი თაკები იყო გაბმული, და ჩაჰკრეს სალოკის თითით, ჩამდერეს, ჩაჭლინეს. ეს კიდევ არაფერი, უბედ-

დადავ შეილსა, არამედ ამის შემდეგაც 1112 წლამდე. ამაზედ ხომ მატანენ არას ამბობს! როგორც არ უნდა ჩაითვალოს საყურადღებოდ ის, რომ აქამდე გიორგის სიკვდილს ყველა მკვლევარი და მეცნიერი გვიჩვენებდნენ 1089 წ.; ხოლო ჩვენ მიერ შეტყვილ საისტორიო მასალებში არა ერთი და ორი საბუთი მოიპოვება, რომელიც ამტკიცებს, რომ გიორგი მეფეს შემდეგაც უმეფენია შვილთან ერთად (მასმს კესაროსის სახელთა და შვილს მეფის სახელთ) და გარდაცვლილა 1112 წელს, ე. ი. ოც-და-სამის წლის შემდეგ დათი აღმანერგულის გამეფებისა. მერე რა საყურადღებოდ შედგე მოსდევს ამ ცნობას თვით მატინეთა ასახსნელია. რუის-ურბნის ანუ „ქართლის-ცხოვრებით“ უნდა მომხდარიყოს 1104 წ., როდესაც, ჩვენს მეისტორიეთა გამოკვლევით, გიორგი კოცხილი არ იყო, მაშინ როცა ამ კოცხის ძველის წერაში გიორგიც და მისი შვილიც მოხსენ-

რება ის არის, რომ ეს ნაგვის გორაზედ შეთხზული პოეტური ნაწარმოებნი რედაქციისკენ გამოაქანეს და ეხლა რედაქციის დავიწყების კალთა ავსებთი სავსეა ისეთის ლექსებით, რომლებშიაც ხოლერა სულ სხვა-და-სხვა გვარად და სხვა-და-სხვა ჰანტა შეტყულ-შედიდებულია.

ერთი (ლ. ქ.) იწერება ხოლერის მოსვლის ამბავს:

„ინდოთ ხოლერა გვეწვიო, გაუმაძღარი მტერა, კობის გამოსწამობა დაფრინავს რაგორც მწერა.“

„კაცისა სისხლით ვერ ძღება, უფრო კუქისა მტერია, შიშში შეგზობა ყველია, დავადგავ ნაყის უფრია.“

შემდეგ პოეტი დაჰმღერის, რომ „ხოლერა სურამის ციხეს ვერ აიღებს, ქაოჩრის ნაივი შევს ზღვაში ჩაგვდგისო“. ერთის სიტყვით, ხოლერა მტრად მიიჩნია და ხალხს აშხნევებს:

„ეს ბებრევი ხოლერა ამოხს ვით გიორი ცხობილი, მაგარ ჩაუდგეთ კრიყაში თუ არ ვაგვანა სიტყვილიო.“

მეორე მგოსანს ხოლერა უფრო მოკეთედ მოსული ჰგონია, მოყვრად სთვლის, მართლ და მიუღვიმელ მსავლელად ყოფნის ეაჯება და სთხოვს: „შენს რისხვას ნუ მოაკლებ იმასა და იმასაო. ეს ლექსი უფრო თხოვნაა, ვალექსილი და თვით ხოლერასთანაც არის მიწერილი. ტვილის ფოსტამ აღრეს ვერ იპოვნა „აღო ხოლერასი“, როგორც ერთი კორესპონდენტი უწოდებს ამ სენსა, და თქვენს უფორილეს მონას ვაღმოსცა, იქნებ გამოიყენოთ რადმოეო. ლექსი ეწოდება: „გლებას მუდარა ხოლერისადმი“ და ასე იწყება:

„ხოლერა, რაჟი გვეწვიო, ამას გინებო, ვაჯებო, იყავ მართალი მსაგულო, თვალ-ხემა ნუ ირეკებო.“

„ოვლი ახილო, ბორბორი ცილ-გი დადარჩიე და სულ დედა უტიროე“, ემუდარება ხოლერის გლეხი. ლექსში ჩამოთვლილია, ვისაც უნდა ეტროს დედა, და მათს რიცხვში მოჰყოლიან სოფლის ვაიძვერა მოხელენი და საინტარები. ახირებული ის არის, რომ ეს გლეხი ხოლერას თავის რძალიანაც ჰგზავნის:

„არც ჩემი რბლი დასკოეო, ხოლერაჟე; შენსა მუსესაო, ეწვიე; შენი კწენსაჟე, მით ვებე შეგზედ მუდსაო.“

ბულნი არიან. ეს დიდს ექვს ჰხადავდა მატანეთა სიმართლემ, რის გამოც დ. ბაქოამე ურბნისის კრება მიწვერა ლაშა გიორგის და მისის შვილის დათვის დროს. ამ გვარი საყურადღებოდ ცნობანი არა ერთი მოიპოვება ჩვენს მასალებში და, თუ მაისი დაბეჭდვის დამთავრება მოვახებნეთ, იმედ ვაქვს, სიტყუე, ანუ გავივადება ვერავინ შეგვწამოს. განსაკუთრებით საყურადღებოდ მივაჩინა ჩვენ მიერ ნაპო-პო აფხაზთ მეფეა ქარსაჟე (499 წლი-ლიც მე-XV საუკუნემდე), რომელიც ასწორებს და ავსებს მატანეთა და ყველა დღემდე მეცნიერულად გამოკვლეულ ცნობათა, ხოლო ზოგან ამტკიცებს მატანეთა თქმულებას. გარდა ა. აფხაზთ ქრონიკის, საყურადღებოდ მივაჩინა ჩვენ მიერ ნაპოვნი ორამეტი სსჟა ქრონიკა ვა-ვაკე-განდლიც შეუსაძველეს ვან-ტან-განდმეტის ნაშრომსა, ავსებენ და მათთან შრომად ასწორებს ანუ ამტკიცებს მატანეთა თქმულებას;

„ერთი ათი კოდი პური წელს მქონდა მოსავალიო, ისიც იმან განაწვერა და დამიყენა თვლიო.“

„ჩემი მახლო, მალ-მალ მიზრის წყალი აღარ გვედგობოთ, მე წავალ, წყალს მაგიერ, თუმცე გზა ძვირად შობიაო.“

„თურმე ნუ იტყვიო, კაცებსა ხირბლით სავსეს წაიღებდს და ფარი-ფურის სავეტროდ მოვატყრებს ვაუტარების...“

სჩივის საბარალო გლეხი. ლექსს ქვეშ აწერია ა. ილაჯი და ლექსი-დგანაც აწერადა სჩნს, რომ მისი მიხსნელი, თუ ილაჯია, ვაწვეტებო-ლი, გულ-ვადღეული ილაჯი უნდა იყოს. საბარლოს ბუერის რამის თხი-ვნა უნდა, მაგრამ „ენა ვაჰხდომი-გლიანი“, თვალში სათამაშო ჰა-ღლილი ემხრებ-ვიანდება. ეს ლექსი ასე თავდება:

„კიდევ იმას... მაგრამ ენა ვაჰხდომი გლიანი, მიზეუ, არ ამოვიგო ტუზია თუ შექანია.“

უფრო საყურადღებოდ მესამე ლექსია. მისი მგოსანი არც მტრად მსახვს ხოლერას, არც მოკეთედ, მარტო სჩივის და ღრტყინავს ახლო-მოლორის სიტყვებით. საბარალო ბაქ-ქადგან გამოჰქცევი ხოლერას, მაგრამ ამ მომაკვინდებელს სენს მის-თვის ქაღმისათვის წვა და დავის გარძობა ვერ გამოუწელებია, ტვი-ლისში ერთი ქალი შეხვედრია, ვი-დაც მათა, მოსწონებია, შეურთავს კიდევ, მაგრამ ამ ქალს გული სხვისთვის მიუცია და მის მარტო ცილ-თა შერჩენია ხელთ. აი ეს ლექსი ბაქაილისა:

ბაქოდან ჩამოველი, ნავით ვარ გაწეული, ჩემს საყვარელს მოველი, მისთვის მიღვავს გული.

მეყრს ისე ჩავერბოთ ვით ხლდების მიკოლი, თუ არა—დავტყუდებოთ, მიმოვიგება ობი.

ენაზე ქალი ღამაში, ტურბა, ნაზი მათა, და გულში ჩამიგარდა კობის „ზაქეთა“

მსურდა სატრფილ მეტკია, მენება ნიადგა,

მაგრამ ღეზინექცია თავს დასხადა, დადგა.

შვილია—არ მაქანა, მკილია—არ დამბურა, აუღრისა მაგიერა, მან კარბოლკა მასტურა.

მე-კი თავს ამიკოლო, თვია იშოვნა ბაცილო, სხვის გულს ზგვას უღწავ, მე ხელში ზგვას კილო.

აი, კიდევ ერთი... მაგრამ კმარა ახ ხელის-ხელ საგოგანებელ მარგალიტების დავიწყების კალიაოდგან ამოლაგება, თორემ საფრთხილია, ვათუე ხოლერამ წიკითხოს და ამ ჰოლერის თხზულებით ნასამოვ-ნება ტეტაკებულმა უკანვე მოიწა-დინოს დაბრუნება.

ჩიორა

სხანების გამოყვანა

30 სექტემბერსა და 1 ოქტომბერს ცხენების გამოყვანაზედ ექსპერტების კომიტეტმა დააფასდა დააჯილდოვა ცხენები. 2 ოქტომბერს რიგ-რიგად და ცხენებისადა გვარად გამოიყვანეს ცხენები თაბლიოდან საჩენებლად გუ-ბერნატორისა, რომელიც იმ დროს იქა ბრძანდებოდა. პირველიად გამოი-ყვანეს წმინდა სისხლის ფაშატი ცხე-ნები, ე. ი. „კაი გოგო“, რომელიც დაჯილდოვდა პირველის ხარისხის ჯილდოთა; შემდეგ მოჰყვა „ყენსა“. მაკაროვის ცხენი, რომელიც ფასში არ ჩაივარდა, რადგან კავკასიაში არ არის დაბადებული, თუმცა მეორე ხარის-ხის ჯილდოს ღირს იყო.

სისულ-ნარევი კვიკია შორის შხო-ლოდ ერთი დაჯილდოვდა ოქროს მედალით, სახელდობრ ქურუმოვის ცხენი „ფენიქსი“, რომელიც 5 წლისა და 2 არზ. და 1 1/2 გოჯი სიმაღლე აქვს. მეორე ხარისხის ჯილ-დო (70 მ.) მიეცა თ. ტუგანოვის ცხენს „მანკიკის“; მესამე ხარისხის ჯილდო, — შულადაროვის ცხენს „ნა-დირ-მასა“, რომელიც 3 წლისა და 2 არზ. და 3 გოჯია სიმაღლე; მეოთხე ხარისხის ჯილდო დამსახუ-რა იედგაროვის ცხენმა „შამილია“; ბრანძის მედალები მიიღეს „ნარმან-ჩიკმა“ ყორღანოვის ცხენმა, „ვალენ-ტრინმა“ ს. ტუგანოვის ცხენმა და „ფოსკარისა“ თ. აიღემიროვის ცხენმა.

თის კთალიოკოზად დაჯილდომისა და სიკვდილისა (ბროსეს შხოლოდ სამი კთალიოკოზი უჩენებია სწორედ), აგრეთვე სისა ქარსაჟას: კათაფაოზთა, მუყვათ და ქართველია დლოფაჟათა მეთათ საუკუნეიდან მე-XIII საუკუნე-მდე, რომელსაც აგრეთვე არა მეც არა საარქეოლოგო მნიშვნელობა აქვს; „სულთას მატანე“, ახსნაჟის სსჟა-დაჟოზო საგულგუყურები, ფრიად სა-ყურადღებონი, და სხ.

ჩვენგან შეგროვილის მასალოსგან ჩვენ აღმოვაჩინეთ უმეტესად ისეთი, რომელსაც აქვს ქრონოლოგიური ხასიათი და უმთავრესად პოლიტი-კური ისტორიის შეხება; ეს მასალა ქრონოლოგიურად დაფუძნებ: ავსე-ნით, რასაც ახსნა ეკორეგებოდა და დასა-ცნაბავად მიეცით. დაბეჭდილი და ცნობილ საისტორიო მასალათგან ჩვენ ჩავერთეთ შხოლოდ ისინი, რომელნიც სრულიად ანუ სწორედ არ არი-ან დაბეჭდილ-ასხნელი, ანუ რომელ-ღაც საკუთარი იყვნენ ჩვენის ქრო-ნიკის ასახსნელი და შესასველებლად;

ფაშაბა ცხენებმა მიიღეს: კუტუშკამ—აღდგომის ცხენმა მეორე ხარისხის ჯილდო (45 მ.), არიუსტამა—ქურთუბისა და მისამ ხარისხის ჯილდო (30 მ.), ნადედაშ—თ. აი. აღდგომის ცხენმა—ვერცხლის მედალი პირველი საზოგადოებრივი ჯილდო (15 მან.). ბრონძის მედალები მიიღეს: „ლევინი-ზარდა“ თ. წყნეთის ცხენმა, არჯენისის და ლევინის ცხენებმა.

აქაურ ჯიშის კვირები მიიღეს: არჯენისის ცხენმა „მედიუნმა“—პირველი ხარისხის ჯილდო (50 მან.), ზულადაროვის ჰაჯიმ მეორე ხარისხის ჯილდო (35 მან.), რაფიგაივისა—მესამე ხარისხისა (20 მან.), ენკოლოფოვის „მარტმა“—მეოთხე ხარისხისა (15 მან.). ბრონძის მედალები დასაჩუქრდნენ შემდეგი ცხენები: ყორღანოვის „ნაბი“, ზულადაროვის „ტარულ რაზანი“ და მარალი, ცოტოკეის „ჯაირანი“. ქების ფურცლები დასაჩუქრდნენ შემდეგი ცხენები: ცერალოვის „სობალი“, ლიგენჭივიჩის „მოლო“, ადიგენოვის „ფილოსოფოსი“, ოგულევიჩის „სარდარი“, ტრანკის საზოგადოების „ჯეირანი“, ადიგენოვის „სურმალი I სურ. II და დავაიროვის (ბატია);

აქაურმა საზოგადოებამ სახმარებელმა ცხენებმა დაიხსაზურეს: ენკოლოფოვის „მამა“ ბრონძის მედალი. ქების ფურცლები მიიღო მუნთოვის ცხენმა „ესკამ“, იგიზანოვისა „ალიოშკამ“ ორგანიზაციის „ჯეირანი“ და „ბიჭკამ“ გუბერატორის „სურკამ“.

შესამდგმა ცხენებმა გუბერატორის ესკამა ბრონძის მედალი მიიღო და ქების ფურცელი ადიგენოვის „ფეპლეანმა“. სულ დაჯილდოვდა 40 ცხენი. სამურენო საზოგადოებისაგან მიეცა: პირველი ხარისხის დაბალი ოქროს მედალი ალღარ-ბეკ-უზულადაროვის, როგორც სასარგებლო და კარგ ცხენების მომწოდებელი. მეორე ხარისხის დაბალი მიეცა ვერცხლის მედალები თ. ტუგანოვს და ადიგენოვს ადიგენოვის, როგორც ცხენების მომწოდებლის მედალი; მესამე ხარისხის დაბალი მიეცა ბრონძის მედალები თ. ტუგანოვს, ვერაპოლ ნაღების მკეთებელს ანდრია სემიონოვისა და თივის მჭაჯავს ლორენციუსს.

ჩაუბრთეთ აგრეთვე მოქცევა პარტისია, რომელიც შეათის საუკუნის ხელნაწერში აღმოჩნდა, ზოგან მეტად წაბლადილი, ანუ სრულად წაშლილი და დღეს ჩემ მიერ აღდგენილია დიდის მეცადინეობით და შრომით.

რადგან დაბეჭდა ამ ჩვენ მიერ შედგენილის ქრონოგრაფისა, რომელიც დიდის ტანის წიგნისას 400 გვერდზედ მეტს დაიჭერს, მეტად გვეცხიქრდა ხელ-მოკლებობის გამო (იგინოსიდან სულ დაბეჭდილია 80 გვერდი). ამისთვის იძულებული ვარ მივმართო თუ ყველას, ვისაც-ც გული შესტკობა ჩვენის ისტორიის ბედ-იობისათვის და ვთხოვო ხელი მოგვიმართან. ჩვენ ამდენს ხანს უსასყიდლოდ გვიშრომა და, შრომას გარდა, ხარჯიც და უსამართლებაც ბევრი გვეტყობინა. ესის გამო სამართლიანად და პირნათლად შეგვიძლიან ყველა პარტიასან კაცს მივმართოდ და დახმარება ვთხოვოდ თხოვოდ ხნის წაშრომის მხოლოდ აღსაბეჭდად. და

ამვე ექსპერტების კომიტეტმა 1 ოქტომბერს დააფასა ყოველი ნივთი, რაც ცხენისთვის საჭიროა და რაც იყო გამოყენებული. პირველად ექსპერტებმა გაისინჯეს ხამუტები და თასხეულობა. პ. გ. გვირგვინის გაკეთებულმა იარაღმა დიდი ყურადღება მიიქცა ექსპერტებისა, განსაკუთრებით თასხეულობაში, რომლითაც აქლემი იმეფა ზარბაზნის სატარებლად და რომელიც თვით გვირგვინისთვის მოგონილია და ჯარში შემოიღეს კიდევ სკოპლევის დროს. უმეტესი ყურადღება ხალხის მიქცა განკარგებულმა სამხედრო ტახტმა. ეს ტახტი იშლება, წაწილებად და ბარგი პატრონისა იწყობა ტყვის ორს უფრო, რომლებიც ფეხებზედ აქვს ტახტს, რაცა გამოილიდა და თითო ყუთი აქო-იქო ეკიდება ცხენის უნაგირზედ თასხეობით. ეს ტახტი ჩის ქურჭლით, უნაგირით და ქანდაკის ფურცლით, რომელიც ტახტის პირას ბურღებით მიგრდება, იწონს 1 ფ. და 30 გრ. და ღირს 60 მანეთი. გვირგვინი დასაჩუქრებელი იქნა ოქროს მედალით. ვალკინის ნაკეთი შესამდგმელ ცხენის იარაღი ღირსებით არ ჩამოაურჩებოდ გვირგვინის ნაკეთ იარაღს და ესეც დასაჩუქრეს ოქროს მედალით. ოქროს მედალები დასაჩუქრეს აგრეთვე კალაშნიკოვი, ყახხათა უნაგირის მკეთებელი და ვერაპოლი უნაგირის მკეთებელი არსენ აბევი.

ვერცხლის მედალი დაჯილდოვდა მორაზოვი—მკეთებელი შესამდგმელ ცხენების იარაღის. აღწავანოვის და ისრაელიის უნაგირები არ გამოდგა; ყებები, უფრო ისრაელიისა, დაუდგვრად და უხომოდ არის ნაკეთები; ამიტომ ექსპერტებმა გარდასწყვიტეს ისრაელიის მიეცეს სამავალითა ყები ნიმუშად, რომ უფრო სწორედ და ზომიერი უნაგირები აეციონ და შედგოსა.

2 ოქტომბერს გენ. ტუტოლინიმა გამოაცხადა, ვინ რით დაჯილდოვდა და 4 ამ თვის თვით ჯილდოებიც დაუყოფებლად ექსპონენტებს.

მა—პირველი

დანიშნულება

გორის მახრის ზოგიერთს სთვლებენ.

ამ ზაფხულს დენინფექცია მოვახდინე გორის მახრისა და სურამის საეზრებო და დაბეჭდვით სხვა საისტორიო წყაროებს, რომელიც ჩვენ ხელთა გვაქვს. მეორე წიგნად დაბეჭდება სხვა-დასხვა ჯერ დაბეჭდული საისტორიო წყაროები, მესამე წიგნად—საისტორიო გუჯარები, მეოთხე წიგნად—მასალები ძველის ქართულ მწერლობისა.

პირველს ჩვენს წიგნში, გარდა ქრონოგრაფისა და სხვა მასალებისა, თუ გვერდ 450 გვერდს არ გადასცდა, გვერდ ჩაუვრთათ გენკალაგორი სხვა ზოგადიანთა კვანთა; დადიანთა, არაგვის და ქსნის ერისთავთა (უბეგონის დროდგან) ჩვენს წიგნში სასტუმროებით, ორბელიანთა (მე-XVI საუკუნედგან), ამილახოვანთა (ზედანიცი—ამილახოვი), ბარათანთა, ცოტოქილით, ბაგრატიონ-დელითიშვილთა, მუხრან-ბატონთა, მალაშვილთა, მურვანიშვილთა და სხვა გვირგვინების წარმომადგენლებიც ხელს მოგვიმართებენ და გამოცემებზედ ახალს საბუთებს, ჩვენ დიდის მადლობით

ბოჭალის შემდეგ ხოლერიანს სთვლებენ: რუსში—82 სახლში, ურბნისში—35, ბეზნისში—4, სასრეთში—15, დირბში—34, ლოდოში—15, ფეკაში—2, მოხისში—4, სალოლაშენში—2, არადეთში—3, წვერში—3, ბრეთში—19, ძღვევისგარეში—10, ვარაზში—30, არაშენდაში—7, სალოლაშენში—41, ცხარეშაში—4 და შემოქალაქი—7.

რადგანაც ხოლერიანს სხვა-სხვა სახეობის სხვა სოფლებშიაც იყო და დენინფექცია არ არის მოხდენილი, საჭიროა ყურადღება მიექცინოს ამ გაიგებობას, ვისაც მოგადგობა.

ა) დენინფექციის დროს დაიწვა აგრეთვე ურბნისში: გიორგი კანდელიკიშვილისა 3 მან., კაკა კაკაშვილისა 2 მ., პავლე კოკოხაშვილისა 2 მ.

რუსის: მახო ვარძელაშვილისა 5 მ., დარია მებაღეშვილისა 8 მ. სალოლაშენში: დემეტრე ხარაზიშვილისა 5 მ.

წვერში: ზაქარია კოკოხაშვილისა 2 მ., ანდრო ასანიძისა 3 მ.

ბრეთში: ვაბრიელ ინავრისა 1 მ., ისაკ გოგინაშვილისა 1 მ., ქეტის გოგინაშვილისა 1 მ., ნიკო პატანიძისა 5 მ., კოტე თედიაშვილისა 5 მ. ძღვევისგარეში: ფალო გაბარაშვილისა 5 მ.

გარდა ამისა, მამასახლის-მსახურელები და ამირალთე კაცები თანადასწრებით შედგენილი იქნა სია იმ ღარიბთა, რომელნიც ხოლერიანსგან დაზარალებენ.

ს. რუსისში: ნინო ბერუაშვილისა, (მოუკვდა ქმარი და დარჩა მცირეწლოვანი ბავშვები), კეკე ვარძელაშვილისა, ანა ნანტიშვილისა, დარია გურსაშვილისა, ანა მღებრიშვილისა, მარია ნაქიშვილისა, კეკე ბერუაშვილისა, დარჩენ აგრეთვე მოხალე შვილები გიორგი ნასიდაშვილისა.

ს. ურბნისში: მაგდან კოკოხაშვილისა, მარია მაღახიძისა, ნინო თეთარაშვილისა, ზაქარია ხიზანაშვილისა, დაზარალებდნენ გიორგი ინდუაშვილის ობლები, მოხუცი მშობლები, სანდრო და შაქრა კოკოხაშვილისა, რომლებიც ხოლერიანთა გარდაცვალებით და დარჩათ მცირე წლოვანი ბავშვები.

ს. ბენისი: დარჩა ობლები ელიშერ გველაშვილისანი. ს. დირბი: მარია მახუტაშვილისა. დათბოეთი მცირეწლოვანი ობლები: ნუშო გემაშვილისა, ნინო ცერკვიძისა, მარია ლალიაშვილისა, ნუშო თეთურაშვილისა, ნინო ერასიძისა და დარჩენ აგრეთვე ობლებად შვილები კიკია გულაშვილისა.

ს. ლოდოეთი: მოუკვდათ ქმრები და დარჩათ მცირეწლოვანი ობლები: თამარ მახვილიძისა და თებრონი მახვილიძისა.

მოუკვდათ ცოლები და დარჩათ მცირეწლოვანი ობლები ვნო ბუტურიშვილს, ვახტანგ მახვილიძეს, ზაქარია კვიციანიშვილს (ძლიერ ღარიბად არის) და გიორგი ანტიაშვილს.

ს. წვერი: დარჩა რუსიშვილის ქვრივის მოუკვდა ქმარი, დარჩა მცირეწლოვანი ობლები.

ს. ძღვევისგარე: ივანე დითუნაშვილს მოუკვდა ცოლი, დარჩა მცირეწლოვანი ობლები (ძლიერ ღარიბად არის), ნინო შერვაშიდელითა მოუკვდა ქმარი, დარჩა მცირეწლოვანი ობლები (ძლიერ ღარიბად არის).

ს. ბრეთი: ლექსო ზეკალაშვილს მოუკვდა ცოლი, დარჩა მცირეწლოვანი ობლები (ძლიერ ღარიბად არის), სოლო თედიაშვილს მოუკვდა დედა და ძაძალი, დარჩენ მცირეწლოვანი მძისულები (ძლიერ ღარიბად არის).

გიორგი დენინოშვილი

1892 წ. 17 სექტემბერი

P. S. გარდა ამისა, არ შემოდინარ აშევისში, რომ წამოლობისა და დენინფექციის დროს ხალხის მხრივ არავითარი დაზარალება არ შეხდებოდა. მართალია, პირველ დანახებულ ჰქრთებოდნენ, იმდენდროს, მაგრამ, ხსნის და გულ-დამწვიდებით დარჩევის შემდეგ დიდის სიამოვნებით აღსრულებდნენ ყოველს წამლობის შესახებ რჩევას. ბევრგან ვამბობინა ის აზრი, რომ მოუკვდება ვინც ანგელოზებისგან გაწირულია, რომ ექიმები სწამალებზე ავადმყოფებსა, მაგრამ როცა ამისნია, რომ ექიმებიც ავადმყოფიც და წამალიც ღმერთს გაუწეონ, რომ ექიმებსაც ღმერთი სწამთ და იმდენდროს არ გადღებდნენ სინდისს, კაცის კვლის ცოდვა დაიდგან-მეთქი, აღარ

მოპირდებინა წამლებს და სასოებითა და იმედით დაუღვივებიათ.

გ. დლო

ნაშკვევი

(ურნალ-გაზეთებისგან)

მოგაკავს ხანგრძლივ რენანისა: მე არავის ალბა ვსთხოვ ჩემს მეგობარს, ყველის ჩამოწმებულს და ნუგუნის მცველს ანგელოს, გარდა მშვიდობიანად და მოულოდნელს სიცილითა, რომელმაც ადრე თუ გვიან უნდა გამოხსნას წივი-სიცილი. ზოგერთი ფილოსოფოსი ამბობდნენ, სიცოცხლე ტუბილია, თუ გინდ ამ სიკაცს ადამიანი ფაღაროს ხარის მუცელში ატარებდეს. ეს მეტის-მეტია. ციცილი კაცს ამბობდნენ, ახლდნენ, ღმერთს აგმობენ; ადამიანი კიდევ ადვილად დავობრობება კეთილშობილს სიცილს, თუ იგი არა სტანჯავს ადამიანს და მომადგავს სრულის ვინებთა ჰგონიან სიცილს ემსა.

ბძოლის ველზე სიცილი საუკეთესო სიცილია; არის სხვა გვიარს სიცილი სიცილიც. თუ მე ხანდახან სენალოვანს მსურდა, ეს ალბად იმითა, რომ ვერაბობდი, სენალოვანს მომეცეს შემთხვევას ადვილად გამოვსვლი წივი-სიცილს. ამ მომენტს ვინმე, ან დამხმარებელი, ერთი სიცილი, სიცილის გამსაფრთხილებია არ დამტარავს-მეთქი.

აღსრულებს ნება უფლისა ამას იქით ბევრს ვეღვას ვისწავლო. მე თითქმის ყველა შემთხვევას შევიგნე, რის შედეგადაც სწავლავდი ზნეობის დროს ადამიანის გონებას; მე სწორედ სასოვარეველობის მიუხედავად, იმ დროდროს მივეცილება, როცა ადამიანის გონება უმღერდება, როცა კეთილი და ვნერგითი საზოგადოელი კაცი თავის არჩილად და ნაზრუვად გადამეცემა და ხშირად, უფრო ხშირად სასოვარეველად, დამომხს და უარყოფს ყველა იმას, რისთვისაც მოუღეს სიკაცს დაუტყობლად უშრომინა. ასეთი სიბრძნე უფროსი მოწოდებაა, რომელსაც ღმერთი იმეტიბენ ადამიანისთვის.

თუ მეც ასეთი ბოლო მომიქვს, ესევე ურას ვყოფი მ სიტყვებისა. ანუ ნაწერს, რომელიც ვინმეს სისხლისა გამო შეიძლება წამოიღეს წინააღმდეგ ვინმესი ჩემის რწმენისა. მე მსურს, რომ სხეულითა და გონებითა სიღის რენანის, როგორც ვინც ვარ, სიტყვა გენსილეთ და არა დაუბრუნებულს, განახლებულს და გონება გამოცილებულს რენანის. ესეც ადვილად დამემატება, თუ სიცილმა გრამაშად არ მომიღო ბოლო.

თუ ვინიკობა სიცილის დროს ლევის საგმიბი სიტყვები წამომცეს,

დავბა, ცრუ-მეტყველობის პირი დაეცემა და ჩვენგან მოღებულს ცნობებს უმაღლესის ღირსების საბუთიანობა მიეცება. გადაკეთება და გადამანჩელება საბუთიანობა ჩვენ დიღო რომ დიდ შეცოდებლად მივგანინა, და არ ვვინებთ, ეს ბრალი დაგვედგას.

უკანასკნელ ვინეოვებზე, რომ კეთილის მიამქმენდი მოყვარულნი ბოლომად აღმოაჩნდებოდა ჩვენს საისტორიო მცენებრებს, რომელსაც დღევანდელს ჩვენს ყოფაში დიდი თანაგრძნობა სჭირია საზოგადოებისა, რადგან სხვა სხსნარი არსით უჩანს. დაკეთილის წიგნის კვირანტი დაუყოვნებლივ გაგზავნებათ დამკვეთთით.

ჩემი დარტის: Тифлиშ, Сололаки Садовая ул., домъ № 47, Θεოდორე Д. Жордания. ვისაც მწიგნობისა რედაქციის გამოუგზავნავს ჩვენს გადამსაცემად.

თ. ფარდანი

თამბაქოს ფაბრიკა ნიკოლოზ ივანეს ძის პაზარეიანისა

გვილისში

არსებობს 1858 წლიდან.

მიუხედავად პატენტის სპეციალური უფროსებისა ჩემი ფაბრიკაში საფრანგეთის საუკეთესო ქალაქილი მომზადებულს დაუწყებულს პაპროსს, რომელიც კეთდება განსაკუთრებულს მამონებით, ძალიან რიგიანდა და სუფთად. ამ გვარად მომზადებულს პაპროსს, მ-ნი მომზადებულს სახამებლის არა-სასიამოვნო გემოს იცლებს თავიდან.

ახალად მივიღეთ დიდ-ძალი საუკეთესო ოსმალეთის სურნელოვანი თამბაქო, რომელსაც პაპროსსადაც ვაკეთებთ, თამბაქოდაც ვყიდით ყოველ შემომკვეთის გემოვნების, დიდად ზომიერ ფასად. შემომკვეთებს შეუძლიან მიჰპართონ სახალისი ქუჩაზედ, № 1. (10-10)

საკომერციო კურსები

ვალუტისა და ვაჭარისათვის

წელიწადი მეთაე

კურსების დანიშნულება ის არის, რომ სპეციალური საკომერციო განათლება შესძინოს მსურველთ, როგორც ქალებს, ისე გაცემს, და მოამზადოს ვაჭარებისა შემწეობით ანგარიშის დახელოვნებით მკოდნენი.

სწავლის ვითარების შემდეგ ატესტატები ეძლევათ. 1892-93 საბოლოო წელს შემდეგი საგნები იქმნება სასწავლებელი: 1) საკომერციო კურსი, 2) საკომერციო არითმეტიკა, 3) უკუასაბუთო მარტივი ორ-კაცი და საბანკო 4) არითმეტიკა სახანძროს ნიათობი, 5) საკომერციო მათემატიკა, 6) საკაჭრო და სათამაშო უკუასაბუთი, 7) მსწრაფლ-წერა და წერა გარეგნული და შინაგანი.

სწავლა დაიწყება 1 ოქტომბრიდან. ახლად შემომსვლელთა მიღება დაიწყება 15 სექტემბრიდან, კოველ დღე საღამოს 4 საათიდან 8 საათამდე, კურსების საღამომი, სახლა ლექსსაზედ ფრანგულენოვანს, № 9, სურგავისა და საგარეისი ქუჩაზე, აფთაქისა პირდაპირ.

პროგრამები და წესები კურსებისა უსასყადლოდ შეიძლება მიიღოს მსურველთა კურსების საღამომი და მძათა წოვიანოვების საბანკო კანტონაში, სიონის ქუჩაზედ.

ვინც ქალაქ გარეუბნებშია, შეუძლიან წერილით მიჰპართონ კურსების დაბარებულს მ. მსუფქადასს, ტფილისს. (24-80-17)

ს. პეტრბურგის ბანკის ამხანაგების სახელგნო

მ. დელო ფარი და აძს.

სეკს პრესკეტი, № 44

იყიდება მამკებიანი ბილიეტები I, II და III სესხისა ნაწილ-ნაწილ ფულის გარდახდით თათვი 5 მან. და მეტისა

სუიდეის დღიდანვე მოგება სრული საკუთრება შეიძველისა რადან ბანკი მეთვ სარგებულს ადებს ბაღეთას ფასის გასაღდის დაღის ხასის გასწარბისათვის, ამიტომ სუადგა ბაღეთას ამ ბანკის ბუკრად თავად ჭაბუკა, ვადრ სესგან.

სამღელი ციფრებანი გამოსაგარბუხის ბაღ-ცხარაღება შეადგება განსაყოფის სახელგნო, რომელიც ახვედვეს ბილიეტებს და უზრუნველნი ჰყოფს გაბათლებილსაც 65 კაპუვად.

გუტერთულობით ფულის სესხად მოგანს სარგებლიან ქაღალდეების დაგირავებით. სარგებელს ვიღებთ 5% და 1% კომისისას.

საავტოო იმუოვება სოლოლკში, სერაო-ინსტიტუტის და საღვთისა ქუჩის კუთხეში, სახლი რატონოვისა. საავტოო რადა დღის 9 საათიდან საღამოს 6 საათამდე.

ავტო: სემონ პუჯეს მე საღებრტეიანი თეატრში მის. ცისკარაშვილს; სიღნაღში მაქეარანის წიგნის აღისა;

იანში ნიკოლოზ მრველიშვილს; სოხუმში ნ. ბერსენოვის ასულს. ბაქოში გ. ხუტულიაშვილს; უარსში მ. მუხომანის; ზაქათალბში ტ. რხილაძეს; განჯაში დ. ქელიძეს; ბაღდადში ნ. ტყეშელაშვილის ასულს; ერევანში ს. კასრაძეს; სამტრედიანში გელიშვილის წიგნის მაღაზისა;

ქუთაისის რკინის გზის სადგურზედ ა. ხუთბურღის.

Новая политическая карта европы

чрезвычайно удобная для справок при чтении газет и журналов.

Цена 1 рубль съ пересылкой.

Москва, у издателя Ф. И. АНСКАГО, Малая Лубян-ка, д. Ивановского монастыря.

ბარდნი. რაკი ყველა დამსაერთობილი წინააღმდეგობა გაუწიეს, მთავრობამ გადასწყვიტა თავი დაანებოს ახალ სამხედრო კანონის შემოღებას.

პეტრბურგის ბირჟა, 2 ოქტომბ.

Table with 4 columns: Name, Buy, Sell, and other market data. Includes entries like 'ნუო-მანათიანი ოქრო', 'ტრადიციონალური ვაჭარები', etc.

განცხალეხანი

გმოვიდა და დაურთდა ავრტებს. ქუთაისის ამხანაგობის მიერ გამოცემული

1) 'სურათები ჩვენის ხალხის ცხოვრებისა' დღუბ მკრეფლისა;

2) 'დღად-ფილის თან-ბადანბაღა' (აქენინს და ანდის მოუბი) გ. დე-ამირისისა.

მსურველთ შეუძლიან მიმართონ ამავე ამხანაგობის შემდეგ ავრტებს: ქუთაისში მძ. ჭოლაძეთა და წერეთლების წიგნის მაღაზიებს.

ტფილისში წერა-კითხვის და ტფილისის ამხანაგობის მაღაზიებს; ოზურგეთში თავართქილაძის წიგნის მაღაზიებს;

ბათუმში მ. ი. ნიკოლაძის გახვთების, და წიგნების საავტოროს; გორში არ. კოლნაძის სტამბას; წესტაფორში თ. ხუსკიავის და ი. კასრაძის;

ფთოში ნოღის წიგნის მაღაზიას; კავკაზში ტ. კახიძეს; სახარებში ყარაბაღ ჩხეიძეს; ახალ-სენჯაში თავართქილაძის მაღაზიას;

ქველ-სენჯაში ი. გოგოლაშვილის და ი. აღლაძის;

თრქშირეთში ი. ეგგელოშვილს; ზონში ნ. წერეთელს;

ახალციხეში გრ დეკაროზიშვილს; თეზაბში მის. ცისკარაშვილს; სიღნაღში მაქეარანის წიგნის მაღაზიას;

იანში ნიკოლოზ მრველიშვილს; სოხუმში ნ. ბერსენოვის ასულს. ბაქოში გ. ხუტულიაშვილს; უარსში მ. მუხომანის; ზაქათალბში ტ. რხილაძეს; განჯაში დ. ქელიძეს; ბაღდადში ნ. ტყეშელაშვილის ასულს;

ერევანში ს. კასრაძეს; სამტრედიანში გელიშვილის წიგნის მაღაზისა;

ქუთაისის რკინის გზის სადგურზედ ა. ხუთბურღის.

ს. პეტრბურგის ბანკის ამხანაგების სახელგნო

მ. დელო ფარი და აძს.

სეკს პრესკეტი, № 44

იყიდება მამკებიანი ბილიეტები I, II და III სესხისა ნაწილ-ნაწილ ფულის გარდახდით თათვი 5 მან. და მეტისა

სუიდეის დღიდანვე მოგება სრული საკუთრება შეიძველისა რადან ბანკი მეთვ სარგებულს ადებს ბაღეთას ფასის გასაღდის დაღის ხასის გასწარბისათვის, ამიტომ სუადგა ბაღეთას ამ ბანკის ბუკრად თავად ჭაბუკა, ვადრ სესგან.

სამღელი ციფრებანი გამოსაგარბუხის ბაღ-ცხარაღება შეადგება განსაყოფის სახელგნო, რომელიც ახვედვეს ბილიეტებს და უზრუნველნი ჰყოფს გაბათლებილსაც 65 კაპუვად.

გუტერთულობით ფულის სესხად მოგანს სარგებლიან ქაღალდეების დაგირავებით. სარგებელს ვიღებთ 5% და 1% კომისისას.

საავტოო იმუოვება სოლოლკში, სერაო-ინსტიტუტის და საღვთისა ქუჩის კუთხეში, სახლი რატონოვისა. საავტოო რადა დღის 9 საათიდან საღამოს 6 საათამდე.

ერთი და ორა თაობა გარდაცვილია. დიად, აი ასეთი სახელ-განთქმული მგოსანი ვამოხსალმა ინგლისს 23 სექტემბრის წინაღობა. ტენისონის სახელი უკვდავი იქმნება, ვიდრე ერთი მკითხველი მაინც არის ევოლუბა მის ნიქის ნამოქმედარს.

ღებეა

2 ოქტომბერი

პეპერაშვილი. გუშინ თეირანში გამართა მოსკოვის საერთაშორისო სავაჭრო ბანკის განყოფილება.

მინა მემკვიდრე ცესარევიჩი დღეს დღლის 6 საათზედ მოვიდა ჩრდილოეთ რკინის გზის სადგურზედ და ვიგინდვან არ გამოსულა, ისე ვადავიდა რკინის გზის შემგებრებელ შტოს შემწეობით სახმრთ რკინის გზის სადგურზედ, საღდანაც 7 საათზედ იტლიას ვემგზავრა.

3 ოქტომბერი

პეპერაშვილი. მათი იმპერატორობითი უდიდებულესობანი დღის მთავრინა ქსენია ალექსანდრეს ასულითურთ გუშინ სიღამოს დაბრუნდნენ ვატჩინოს.

ნაწყებოი სახელმწიფო კონტროლიორის ცირკულირისა, 19 სექტემბრის თარიღით, № 46; ერთ ვაზეთში დაბეჭდილმა ამბავმა ფრიად უსამოვნოდ ვაზადა ის უწყებდა რომელსაც შეეხებოდა, მგარამ, რაკ ვამოძიებულ იქმნა საქმე, იგი ამბავი ტყელი დღმონდა. ის ამბავი მიუტანია ვაზეთისათვის კონტროლის ერთორის მოხელეს. სახელმწიფო კონტროლიორი ამბობს ამის ვამო, რომ მე გულ-გრილიად ვერ მოგვედგები მოხელეს ისეთის სამსახურ ვარემე მოქმედებისა, რომლის ვამოც ხხვის საბუთი ეძლევა თვისი სამართლიანი საყვედური და გულის-წყრომა მიმართის იმას-კი არა, ვინც მისი მართისა და ვინც ვამოწევა, არამედ მთელს დაწესებულებასა. ამიტომ საჭიროდ მიმანიათ, ვინავერამ და კონტროლიორი: ვამოვესარბოდა ვადეკვა დირხება სხვა უწყებისა, რომელსაც ვაუფროსილემოდა შეგხო კონტროლის მოხელე, ვადეკვა მით რომ ჩემი უღმრესი მწუხარება ვამო-ვაცხადო იმის ვამო, რაკ მოხდა. იმედ მაქეს, კონტროლის მოხელენი აღორ მაძულენენ მათ ვამეგრ მე ვინაღო ბოღიში. სალიტერატურო მოღვაწეობისათვის მე მზადა ვარ პატევი ვეც კეს, ვარნა ჩვენის დაწესებულების ამბების ბეჭდვას ვაზეთში არავითარი მნიშვნელობა არა აქვს მწერლობისათვის და ფულის საშოვნელად თუ არის ნატურბობა. ვაფრთხილენ კონტროლის მოხელეს. ნუ მოვექცევან ასე ვად მწერლობას. ეს საჭიროა როგორც თვით მათის ისე მაღალ ჩვენის უწყების დირსებისა და სახელისათვის.

რამი. ბრინდიხილამ მოსულ ამბებშილ სჩანს, რომ იქ მივიდა გემი 'Дошеш', რომლითაც შემეკვდრე ცესარევიჩი წაბრანდებდა საბერძნეთს.

მე ველადე ვარ-ვყოფ იმ სიტყვებს. სიტყვა, რომელიც ჩემდა უნებურად და დუთობადად მომენიბა, დღეს სიტყვად მიმანჩნდა. ეს სიტყვაზედ ხელ-მოხრად რომ მომანბოს ვინმე, დღისი სამოთხეებითა და მაღლობით ჩამოვარდებულს ეს საუკუნე, რომელშიაც მე ვსტეპობოდა, შესანიშნავი საუკუნის სახელს ვერ დი-მსახურებს, მაგრამ გვეი არ არის, რომ ყველა საუკუნეზედ ახირებულ საუკუნედ ჩათვლებს.

თუ ჩემის სიტყვების უკანასკნელი წებები მეტის-მეტად სახელად განსაძღვლს არ მიმზადებს წუთი-სოფლის მოზრების ექს, მე მაშინ დამრჩენია მხოლოდ მაღლობა შემწეობით ყოველის სიცივის დასაბამს, რომელსაც ყოველ მარტში, ესოდენ სასიამოვნოდ ვამეყენირა ამ სოფლად.

უცხოეთი

ინგლისი. ამ დღებში დღებში ამბავი მოიტანა, ინგლისის შესანიშნავი პოეტეი ტენისონის გარდაცვილია.

ალფრედ ტენისონი ინგლისელ მოძღვრის შვილი იყო და 1809 წელს სიმერბში, ლინკოლნის საგრაფოში, დაიბადა, ასე რომ 83 წელს იყო-ცხლო. უმაღლესის სწავლის დამთავრების შემდეგ პოეტეი სტეპობოდა ლონდონის მაღლობად, უატჩის კუნძულზედ.

ტენისონმა თავისი თხზულება, ლირიკული პოემა, რომელიც 'შეიცავდა ორს ტომს, პირველად 1830-1832 წწ. დაბეჭდა. დრამატიული თხზულება 'პრინცესა' 1847 წელს დაბეჭდა. 1850 წელს, როდესაც ინგლისის ვამოწევი ისტორიკოსის 'შვილი და პოეტის დიდი მგობობი, არტურ ვალდამი გარდაცვილია, იმ დროს პოეტმა ელგერიც თხზულება გაართმია. იმ ხანებშივე ტენისონმა ვაპრადორატის პოეტ-ლაგრატის ალავი დაიქირა. 1852 წელს ველ-ლინტონის დასაფლავების დროს 'ოდა' დასწერა. დანარჩენ ოცი წლის განმავლობაში ტენისონმა მრავალი პოეტური თხზულება დაბეჭდა და დიდი სახელი გაითქვა, როგორც ინგლისის, აგრეთვე ვგრობის სხვა ქვეყნებშიაც. 1869 წელს კემბრიჯის უნივერსიტეტმა პოეტის პატივსაცემად 'Trinity Hall'-ში მისი ქანდაკება აღმართა და ოქსფორდის უნივერსიტეტმა-კი საპატიო დოქტორის ხარისხი უბოძა. 1884 წელს ლორდის დირსება მიანიჭეს ტენისონის პოეტური თხზულებათა კრებული 1886 წ. დაბეჭდა და დრამატიული თხზულებათა კრებული 1887 წელს. ამ უკანასკნელ წლებში ტენისონმა ერთი შესანიშნავი დრამა დასწერა, რომელშიაც ამერიკელმა სათავტრო დიდა დიდი ფული მისცა. ეს დრამა დღემდე მოეწონათ, როგორც ამერიკის, აგრეთვე სხვა ქვეყნების დიდ ქალაქებში, სადაც-კი ინგლისური ენა ესმით.

პოეტის სიკვდილის წინა დღებში დაბეჭდა მისი შესანიშნავი თხზულებანი, საიდანაც სჩანს, რომ ძალი თხზვისა და შემოქმედობისა სიბერემლისაც არ შესუსტებია განსვენებულს პოეტს, თუმცა შემდეგ იმისა, რაკ კემბრიჯის უნივერსიტეტის სტუდენტმა ტენისონმა პირველად წარადგინა საზოგადოებას თვისი თხზულება, არა